

הלכות והשקפות בעניני תשעה באב - שיעור 816

I. פסקי רב אלישיב מספר אשרי האיש (דף תפ"ח - ת"ט)

- (א) נשים המבשלות שצריכות לרחוץ הכשר אף שממילא רוחצת ידיה מותר וכ"ז כהלכות יום כיפור (תקל"ד - ז' וט')
- (ב) מי שרגיל לרחוץ ארבע פעמים את הידים אחרי שקם מהמטה או אחרי שעשה צרכיו מותר גם בתשעה באב אך היוצא מבית הכסא יטול רק את האצבעות ואם לא עשה צרכיו דעת המ"ב (בהלכות יום כיפור) דנוטה להחמיר שאין לו לרחוץ ידיו ואף בתשעה באב הדין כן (דף תפ"ג)
- (ג) הנוגע במקומות המכוסים שבגופו ירחץ המקום שנוגע בלבד אבל הנוגע בנעלי גומי או בד המנהג ליטול ידים כשאינם חדשים (סג)
- (ד) ראוי להחמיר שלא לנעול מנעלים של גומי עבה או נעלים סינטטיות שאין מרגישים בהם כלל קושי הארץ (סג)
- (ה) נעלים סינטטיות שדמויות עור אין בהן בזמנינו משום מראית העין (דף תפ"ג)
- (ו) ישיבה על ספסל נמוך כתב שאין צריך שיהיה אף בתוך ג"ט לארץ כל שניכר שהוא ספסל קטן הואיל ואינו מדינא בתשעה באב אלא מנהג ואין צריך לדקדק בזה בשיעור רק שיהא ניכר שהוא קטן סמוך לארץ (דף תפ"ד)
- (ז) מותר לומר תהילים בט"ב ויש חולקין
- (ח) הנכון כדעת הסוברים דיש חיוב תלמיד תורה רק שחיובו הוא ללמוד דברים הרעים
- (ט) אפשר שאסור בלילה ליגע באשתו כאילו היא נדה ומ"מ ביום אפשר להקל (דף תפ"ו)
- (י) בקינות מוטב מעט בכוונה והבנה מהרבות בפחות כוונה והבנה (דף תפ"ו)
- (יא) לענין לרחוץ בצונן כמוצאי ט"ב יש להקל בזה לעת הצורך ובפרט במקום זיעה ולכלוך ואין לשמוע ניגונים עד חצות של עשירי (דף תפ"ט)
- (יב) מניקה שהתינוק אינו ניזון מאוכל אחר וחסר לה חלב יכולה לשתות כפי הצורך אך תשאל חכם כיצד לעשות (דף תפ"ט)
- (יג) מעוברת צריך להתענות ואם מצבה אינו טוב אם יכולה בקל לצום ולהתענות עד חצות תתענה ותתפלל ואם יש לה חולשה או קשה לה לא תתענה ואינה צריכה לאכול פחות מכשיעור (סג)
- (יד) יולדת בתוך ל' יום אינה צריכה אומד אלא מאכילין אותה מיד (דף ת"ט)
- (טו) חולה שהוא פטור מן התענית אינו צריך מדינא לאכול פחות מכשיעור ולא דמי לבזמן מגיפת החולירע (cholera epidemic) דהתם איירי בכריאים שעשו כן כדי שלא יחלו (דף ת"ט)

II. פסקי רב שלמה זלמן אויערבאך מספר הליכות שלמה (פרק ט"ו)

- (א) הלומדים בערב ת"ב אחר חצות רק בדברים הרעים מ"מ מותר ללמדם בעיון כמו בשאר השנה שלא כבתשעה באב ואפילו בט"ב שאסרו הוא רק להעמיק בדברי תורה יותר מכך אבל ללמוד בהבנה מותר (דף ת"ל)
- (ב) מנעלים שאינם של עור אם הם נוחים ביותר יש מקום להחמיר שלא לילך בהם

- ג) **בנסיעה בבוס** אם אין המקום דחוק וכדומה ויש אפשרות לעמוד ראוי לדקדק בכך אבל א"צ להמנע מנסיעה כאשר אין אפשרות לעמוד
- ד) **תהילים** אין אומרים בת"ב מלבד מי שרגיל לומר בכל יום כמה פרקי תהילים דעכ"פ הוי קצת כתלמוד תורה אבל ערב ת"ב מותר
- ה) **המעוברת** מתענות בת"ב אולם אם קשה או שמרגשת חולשה מעט יותר מן הרגיל תאכל ותשתה כצרכה אבל בסוף החודש להריון לא היקל הגרש"ז אבל כשיש שינוי בהרגשתה תאכל ותשתה כפי הצורך ואינה צריכה לדקדק בשיעורים וכן הדין במניקות
- ו) **חולה הזקוק לבלוע** גלולה לרפואה ואינו יכול לכולעה ללא לגימת מים מותר לו לשתות מעט מים כפי צורך הבליעה ואינו צריך לפגום טעם המים דלא כביום הכיפורים (דף תג"ה)
- ז) **חולה השוכב בביתו** וכן מעוברת ומניקות באופן שמותרות לאכול אינם צריכים להתענות עד חצות אף אם לא יזיק לו הדבר (דף תג"ז)
- ח) **קטן וחולה האוכלים פת בת"ב** נוטלים ידיהם עד הפרק היד כדין נטילה בשאר ימות השנה וצריכים לומר נחם קודם וכנה ירושלים
- ט) **חולה הצריך לאכול** בת"ב גם הוא אינו מניח טלית ותפילין בשחרית ומ"מ אם בא לאכול לאחר חצות יקדים ויניח תפילין ולתפלת מנחה יניח שנית (דף תג"ז)

III. פסקי רב משה שנמצא בספר אבלות של חורבן

- א) **המזיע ביותר מותר להשתמש ב' deodorant** דהוי כמו סיכה לרפואה (בשם האג"מ מרב אהרן פעלדער)
- ב) **אין להתיר הדחת כלים** כל היום וראייה (תקנ"ד - י"ג) דההולך לשמור פירותיו עובר במים אבל בחזרה אסור (ס"ט)
- ג) **ללבוש מנעלים שאינם של עור** שיש בו רק חתיכת עור ורק לנוי מותר (בשם האג"מ)
- ד) **במקום צער יש להתיר רחיצת הפה במים** בכל תענית ציבור רק שיזהר ביותר לכפוף ראשו ופיו למטה שלא יבא לגרונו ורק ביום כפורים יש להחמיר (מ"ב תקס"ז - י"א בשם הח"א והא"ר) וכן נהג המהרי"ל
- ה) **וצ"ע אם מותר לנסוע ממחנת הקיץ או לתוכו** דהוי כמסיח דעתו מהאבילות ומי שנוסע באוטובוס מותר לשבת אפילו קודם חצות (נטעי גבריאל ס"ח - ט)
- ו) **אין לאסור ליקח הפילן בלא מים** שהוא שלא כדרך אכילה ודבר שאינו ראוי לאכילה שהוא רק מדרבנן (לחולה שאין בו סכנה) ובמים מר ג"כ יכול להתיר בשעת הדחק (אג"מ ד - ה"ז)
- ז) **תינוק אפילו בשנת י"ב** אין מדקדקין בזה"ז להתענות משום דירדה חולשה לעולם אא"כ ידוע שהוא ברי וזה ביום הכפורים וכ"ש בט"ב (מ"ב תרע"ז - ט)
- ח) **מינקת ומעוברת מתענות** כיום הכפורים אבל יולדת בתוך ל' היקל לא הפסיד וכן חולה שאין בו סכנה אין מתענה ודעת המ"ב (תקנ"ד - י"ד) דמתענה תענית שעות ודלא כהערה"ש

עיינן בשיעור 668

IV. עוד דינים והשקפות לתשעה באב

נדפס לעילי נשמות אבי אורי ר' אליעזר ליפא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה יחד אורח' האלה רחל ב"ר גרשון חנוך בע"מ הכין ע"ה
 ונעלו נשמת אחי הקר ר' איסר זאב ב"ר אליעזר ליפא ע"ה
 Previous shiurim are available at: www.SeeTorah.com